

Izveštaj o posjeti ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Aleksandra Stijovića Republici Turskoj, 10 – 14. novembar

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Aleksandar Stijović boravio je u Ankari, Republika Turska, u periodu od 10-12. novembra, na poziv ministra poljoprivrede i šumarstva Bekira Pakdemirlija, radi učešća na događaju „Dah za budućnost“, organizovanog pod pokroviteljstvom predsjednika RT Redžepa Tajipa Erdogana. Delegaciju Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede su činili direktor Generalnog direktorata za poljoprivredu Miroslav Cimbaljević i načelnik direkcije za monitoring u šumarstvu Novica Tmušić. Ispred Ambasade Crne Gore u RT, delegaciju su pratili ambasador Periša Kastratović i III sekretar Milica Lakić.

Ministar Stijović je, za vrijeme boravka u Ankari, imao odvojeni sastanak sa ministrom poljoprivrede i šumarstva RT B. Pakdemirlijem, kao i sa ministarkom poljoprivrede i ruralnog razvoja Republike Albanije Fridom Krifcom. Učešće na događaju „Dah za budućnost“ bila je i prilika za susrete sa ministrima Letonije, Katara, Nikaragve i Iraka, sa kojima je razgovarano o aktuelnostima i saradnji u oblastima poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Tokom posjete Republici Turskoj, delegacija je u periodu od 12-14. novembra boravila u Bodrumu

U sklopu radne posjete Republici Turskoj, nakon sastanka sa ministrom poljoprivrede Bekirom Pakdemirlijem delegacija je posjetila Bodrum. Zajedno sa predstavnicima uprave Huseinom Tutkunom i Tajfunom Ilmazom ministar je obišao Poljoprivredni kamp, Sjemenski centar i poljoprivredne pogone gdje je razgovarao sa brojnim turskim investitorima na temu ulaganja u Crnu Goru.

Ministar Stijović je tokom posjete naglasio da je ono što Opština Bodrum radi po pitanju poljoprivrede i iskustva Turske jako korisno za Crnu Goru. Razgovarali su o saradnji u dijelu unapređenja prevencije šumskih požara.

Nakon obilaska poljoprivrednog kampa u Bodrumu, ministar Stijović se sastao sa predstavnicima i investitorima grada Bodruma. Susretu su prisustvovali guverner oblasti Mugla Orhan Tavli, guverner Bodruma Bigehan Bajar, gradonačelnik Bodruma Ahmet Aras, zamenik gradonačelnika Bodruma Husein Tutkun, kao i investitor Bulent Kaja.

Razmijenjena su iskustva iz oblasti poljoprivrednog sektora i sektora šumarstva, uz obostrane želje za jačanjem saradnje u dijelu investicija i razvoja poljoprivrednog sektora u Crnoj Gori.

Učešće na događaju „Dah za budućnost“

Događaj je organizovan povodom „Dana pošumljavanja“, od strane Ministarstva šumarstva i poljoprivrede RT, a pod pokroviteljstvom predsjednika Erdogana. Pozivu su se, osim crnogorskog, odazvali ministri BiH, Bugarske, Katara, Letonije, Nikaragve, Zimbabvea, Iraka i Albanije. Osim predsjednika Erdogana i ministra Pakdemirlija koji je bio domaćin, događaju su

prisustvovali i premijer Mađarske Viktor Orban, koji se nalazio u zvaničnoj posjeti RT, potpredsjednik Turske Fuat Oktaj, mvp Čavuşoglu, ministar omladine i sporta M. Kasapoglu, kao i brojni predstavnici vladajućih koalicionih partnera AKP i MHP.

Prethodnih godina je ovo Ministarstvo podržalo istovremeno sađenje sadnica u drugim prijateljskim zemljama, među kojima i CG, ali su ove godine odlučili da se koncentrišu na Tursku, zbog katastrofalnih požara koji su zadesili zemlju ove godine. Sađenje je bilo organizovano i u drugim djelovima RT, ali je centralni događaj održan u Ankari.

Ministar Pakdemirli je pozdravio predstavnike svih „bratskih“ država koji su učestvovali na događaju. Podsjetio je da su ovogodišnji požari bili najgori do sada i iskoristio priliku da zahvali vatrogascima, šumarima, ali i „ujedinjenim“ građanima koji su se borili da zaštite šume i kazao da sjećanje na one koji su stradali mora da se održi. Zahvalio je prijateljskim zemljama na pruženoj pomoći i pozvao na borbu protiv klimatskih promjena konkretnim mjerama.

Erdogan je u svom govoru kazao da svi u RT poštuju ovaj značajan dan, uz poziv ostalima da se pridruže u borbi protiv klimatskih promjena. Upozorio je da se resursi ne smiju koristiti bez kontrole, jer su požari, poplave i ostale nepogode posljedica tog neodrživog odnosa prema prirodi. Kazao je da sumnja da svako razumije te signale, ali da se RT trudi da djeluje preventivno i da svaka sadnica predstavlja otpor prema klimatskim promjenama. Naglasio je da je za 19 godina, otkako je na vlasti, mobilizovana ogromna snaga i unaprijeđeno stanje uma - kada je njegova AKP došla na vlast postojalo je samo 8.8 miliona ha šuma, a sada ih ima 23 miliona ha. Kazao je da je prioritet kampanje „Dah za budućnost“ oporavak požarom pogođenih područja na način što će se do kraja godine posaditi 252 miliona sadnica. Ovi naponi Tursku stavljaju na 27. mjesto na „Global Forestry Indexu“, a po „UN Global Forest Resources“ izvještajima je na prvom mjestu u Evropi i četvrtom u svijetu kada su u pitanju studije pošumljavanja. Osvrnuo se i na to da pošumljavanje doprinosi smanjenju erozija i sprječava gubljenje zemljišta. Kazao je da je Turska, kao potpisnica Pariskog sporazuma o klimatskim promjenama, postavila cilj da do 2053. godine emisiju štetnih gasova svede na nulu.

Istakao je da turski direktorat za zaštitu šuma ima 21 000 ljudi i da je snažno opremljen. Od velike važnosti je i avijacija, koja je dodatno osnažena, kao i dronovi za praćenje kojima se tereni nadgledaju 24 časa dnevno.

Turski predsjednik je odao priznanje svima koji su se borili protiv požara ovog ljeta. Zahvalio je i prijateljskim zemljama koje su uputile pomoć, uz podsjećanje da nije samo Turska patila i platila visoku cijenu, već i Australija, Kalifornija, Španija, Italija i da je zato neophodna hitna zajednička akcija i saradnja.

Sastanak sa ministrom Pakdemirlijem

Sastanku su sa naše strane prisustvovali direktor Generalnog direktorata za poljoprivredu M. Cimaljević, načelnik direkcije za monitoring u šumarstvu N. Tmušić i ambasador P. Kastratović. Sa turske strane prisustvovala je generalna direktorica za EU i međunarodne odnose u Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva RT Ajlin Čalajan Ozkan sa saradnicima.

Ministar Pakdemirli je kazao da je ovo treća godina otkako se organizuje događaj „Dah za budućnost“ i da je u 2019. godini zasađeno 13.8 miliona sadnica u 81. provinciji. Uz podsjećanje da je CG učestvovala prošle godine, ministar je naglasio da je bitno dijeliti dobre prakse, a „Dah za budućnost“ to jeste. Ministarstvo poljoprivrede je opisao kao ministarstvo života, jer dotiče ljudske živote proizvodnjom hrane i zaštitom životne sredine. Klimatske promjene je istakao kao veliki izazov sa kojim se niko ne može suočiti samostalno - to mora da bude zadatak svih zemalja i međunarodnih organizacija.

Kazao je da je trebalo da bude dio delegacije predsjednika Erdogana prilikom posjete CG, ali da je zbog izbijanja požara morao da ostane u Turskoj, stoga se nada da će naredne godine biti u mogućnosti da posjeti našu zemlju. Naglasio da je učešće na ovom događaju od velike važnosti za tursku stranu. Ministar je, takođe, naglasio da je Turska na raspolaganju Crnoj Gori za svaku vrstu pomoći i da će se uvijek potruditi da izađu u susret našim zahtjevima.

Ministar Stijović je upoznao Pakdemirlija da je njegova struka šumarstvo, kojim se bavi dugi niz godina, te se saglasio sa sagovornikom o važnosti poljoprivrede za zemlju. Izrazio je zadovoljstvo mogućnošću da prisustvuje ovom događaju, za koji smatra da treba da postane tradicija. U kontekstu klimatskih promjena, osvrnuo se na požare koji su ove godine zadesili i Crnu Goru i kazao da vjeruje da je moguće postići smanjenje emisije štetnih gasova sađenjem drveća i da, u tom smislu, izuzetno poštuje aktivnosti RT na tom planu. Istakao je i odličnu saradnju sa TIKA-om, koja u CG realizuje veliki broj projekata vezanih za poljoprivredu, uz ocjenu da su veoma vidljivi u našoj zemlji.

Stijović se osvrnuo i na Memorandum o razumijevanju u oblasti poljoprivrede i šumarstva, potpisan 2017. godine, kao i na Sporazume o slobodnoj trgovini i Protokole I i III. Pojasnio je da je liberalizacija trgovine od velike važnosti za CG, koja mnogo uvozi. Iako se radi o maloj zemlji, uvoz hrane je veliki zbog turizma, što CG čini interesantnim tržištem. Na upit Pakdemirlija upoznao je da imamo surplus kada je u pitanju vino „Plantaža“, koje ima odličan kvalitet u odnosu na cijenu.

U vezi sa održavanjem prvog sastanka Zajedničkog komiteta za poljoprivredu predviđenog Sporazumom između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o saradnji u oblasti poljoprivrede, Pakdemirli je predložio da se tom prilikom potpiše i Sporazum o vodama između dvije zemlje.

Crnogorski ministar je kazao da je Crna Gora nedovoljno razvijena kada je u pitanju ribarstvo i da postoje kvote koje zemlja ne može da ispuni. Pakdemirli je podijelio informaciju da je, u trenutku stupanja na dužnost, RT proizvodila 280 000 tona ribe, a da će ove godine dostići količinu od 470 000 tona. Zacrtni cilj je 600 000 tona, u vrijednosti od 2 mlrd USD i vjeruje da će ga dostići naredne godine.

Ministar Stijović je sagovornika upoznao i sa činjenicom da CG nema fakultet za šumarstvo i da bi od velike koristi bile turske stipendije za tu oblast. Pakdemirli je kazao da je potrebno samo da crnogorska strana pošalje zahtjev o broju potrebnih stipendija i da će o tome razgovarati sa Savjetom za visoko obrazovanje RT. Kazao je, takođe, da su, ukoliko je potrebno, na raspolaganju i državljani Turske koji u završili navedeni fakultet.

Stijović je sagovornika, takođe, upoznao i sa daljim programom posjete, odnosno boravkom delegacije u Bodrumu, koji je pobratimljen sa Budvom. Kako je kazao, tamo će se sresti sa značajnim investitorima koji su zainteresovani da ulažu u Crnu Goru, posebno u oblastima poljoprivrede i energetike. Investitori će, 24. novembra, posjetiti Crnu Goru i sresti se sa nekoliko crnogorskih ministara kako bi detaljnije razgovarali o investicionim mogućnostima.

Sastanak sa ministarkom poljoprivrede i ruralnog razvoja Republike Albanije Fridom Krifcom, 11. novembar, Republika Turska

Tokom posjete Republici Turskoj ministar se sastao sa ministarkom poljoprivrede i ruralnog razvoja Republike Albanije Fridom Krifcom. Sastanku su sa naše strane prisustvovali ministar Stijović, načelnik direkcije za monitoring u šumarstvu N. Tmušić i III sekretar M. Lakić. Sa albanske strane, osim ministarke, prisustvovali su: zamjenik ministarke Enio Civici, savjetnica ministarke Mitea Gagushi i ambasador Albanije u RT Kastriot Robo.

Ministri su, tokom susreta, razgovarali o pripremi Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Albanije o saradnji u oblasti veterine, odnosno unapređenju saradnje u postupku usaglašavanja veterinarskih sertifikata, priznavanju i prihvatanju dokaza o ispunjenosti propisanih uslova za proizvode životinjskog porijekla, kao i prihvatanju garancija za izvozne objekte. Ministar je kazao da bi ovakvim sporazumom bilo omogućeno proizvođačima obje zemlje da lakše plasiraju proizvode životinjskog porijekla na tržište Albanije i Crne Gore. S obzirom da Crna Gora već ima ovakav sporazum sa Srbijom, ministarka je zatražila uvid u taj sporazum, kako bi bolje razumjela koje su to barijere u saradnji između CG i RA, koje se mogu ukloniti.

Ministar Stijović je, takođe, naveo da je nivo uvoza/izvoza voća i povrća mali. Problem je u tome što veliki broj uzoraka svježeg voća i povrća, koje se uvozi iz Albanije, nije usaglašen sa zahtjevima u pogledu maksimalno dozvoljenih količina rezidua pesticida, što je otežavajuća okolnost za bolji protok roba. Povećan obim trgovine bi mogao da se postigne potpisivanjem sporazuma o maksimalnom broju pesticida, kazao je Stijović.

Postoji problem i kada je u pitanju izvoz određenih alkoholnih pića iz Crne Gore, jer je Albanija uvela dodatne akcize na uvoz piva i vina, što crnogorske proizvođače stavlja u neravnopravan položaj. Kao razlog naplaćivanja dvostruko većeg iznosa takse, navodi se da se proizvođači iz Crne Gore, prema albanskoj legislativi, smatraju „većim proizvođačima” i na taj način ugrožavaju albanske male proizvođače.

Ministar je naglasio i da je sa crnogorske strane postojalo interesovanje proizvođača za izvoz mliječnih proizvoda u Albaniju, koji nije dozvoljen, zbog toga što je Albanija u oblasti bezbjednosti hrane usvojila evropsko zakonodavstvo, te se stoga uvoz sirovog mlijeka i proizvoda od mlijeka u Albaniju dozvoljava samo iz objekata koji se nalaze na listi odobrenih za izvoz u EU. U vezi sa tim, ministar Stijović je predložio osnivanje komisije koja bi mogla da utvrđuje kvalitet mlijeka koje se proizvodi u CG.

Ministri su razgovarali i o pitanjima iz sektora šumarstva, kao što je koordinacija oko zaštite šuma u pogledu bespravni sječa u pograničnim zonama, otvaranju određenih šumskih

kompleksa na lokalitetu „Vuk Braja” kao i o mogućnosti realizacije zajedničkog pošumljavanja u slivovima graničnih rijeka. Jedna od tema razgovora bila je i zajedničko angažovanje na povećanju broja prekograničnih biznisa u oblasti seoskog turizma, kao i dodatno unapređenje saradnje u oblasti zajedničkog upravljanja ribljim fondovima i promocije izvoza.

Posjetu ministra Aleksandra Stijovića smatramo uspješnom, imajući u vidu da je na sastanku sa ministrom poljoprivrede i šumarstva RT Bekirom Pakdemirlijem govoreno o konkretnim načinima za unapređenje dalje saradnje naše dvije zemlje. Na sastanku je, takođe, data visoka ocjena međudržavnih odnosa i zajednički su konstatovane mogućnosti i volja za jačanjem saradnje u oblasti poljoprivrede i šumarstva. Događaj “Dah za budućnost”, kao i svaki drugi kojem prisustvuje predsjednik Erdogan, je medijski bio vrlo zapažen i praćen. Turska strana izuzetno cijeni prisustvo crnogorskog ministra. (M.Lakić)